

HŐSEINKRE EMLÉKEZVE

Az 1956. évi forradalom és szabadságharc közelgő 60. évfordulója kapcsán emlékezzünk szolgálatunkra, hőseink helytállására, akik fiatal életük, egészségük kockáztatása árán hivatásukhoz hűen álltak helyt a legnehezebb, sorsfordító napokban. A nagy tömeges balesetek, időjárás extrémek sajnos nem egy alkalommal jelentettek komoly megterhelést a Mentőszolgálatnak, de mind közül az 1956. évi forradalom és szabadságharc volt a legsúlyosabb. A forradalom idején az akkor még csak nyolc éve működő Országos Mentőszolgálat valamennyi mentőegysége háborús körülmények között teljesítette feladatát. Mentőszervezési tapasztalataikat segítségül hívva a fővárosi harcok idején egy sajátos megoldást dolgoztak ki; a perem-mentőállomások kocsiparkjának jelentős részét ún. portyázásra vezényelték ki, így a kocsik a tűzharcok közvetlen közelében állomásoztak. Biztosítva az azonnali beavatkozás és elszállítás lehetőségét. Munkájuk különösen annak fényében értékelődik fel, hogy a korabeli járműállomány 43%-a selejtezésre szorult. Ezt tovább nehezítették a harcok eszkalálódása során mentőautókat ért támadások, lövések, sérülések, szovjet katonai járművekkel történt karambolok. E kocsiparkot üzemeltetve kivételes logisztikai képességéről tett bizonyosságot a szolgálat, mert nemcsak a harci cselekmények sérültjeinek ellátását és elszállítását kellett biztosítani, hanem a folyamatos stresszállapot miatt emelkedő mentőfeladatokat is. Mindezt alig négyszáz járművel biztosítani rendkívüli kihívás volt, sőt saját maga szervezte meg országosan megnövekedett feladatainak ellátásához szükséges egészségügyi felszereléseinek (kötszerek, gyógyszerek, vérplazma) beszerzését is. A rendkívüli helyzet szülte kényszerben mindent elérhető lehetőséget igénybe vett a szolgálat. Sérültjeinek és ellátmányainak szállításához még a városi tömegközlekedésben rendszeresített autóbuszokat és teherautókat is csatasorba állított. Ezek felül a nyugati határ szélén fekvő állomásai a Vöröskereszt segélyszállítmányainak továbbjuttatásában is szerepet vállaltak. Mindez a mobilitás a főigazgató, OROVECZ BÉLA orvos őrnagy (1909–1966) szervezőképességének köszönhetően a kezdetektől érvényesült, aki szoros együttműködést tartott fenn a Polgári Védelem, a Magyar Vöröskereszt és az Egészségügyi Minisztérium illetékeseivel. A kooperációnak köszönhetően a mentéshez szükséges felszerelések mindvégig a mentők rendelkezésére álltak.

Gyors helyzetfelismerésüket dicséri a pesti belvárosban lévő sérültek azonnali ellátására – a harci cselekményektől járhatatlan útviszonyok miatt – felállított ideiglenes, kórházi

körülményeket biztosító, sebészeti műtővel is rendelkező átmeneti segélykórháznak, a Pincekórháznak elindítása. A Mentőpalota alatti, utcahossznyi légtalmi pincerendszerben sok súlyos sérült állapotát sikerült stabilizálni. Ám a folyamatos betegellátáshoz szükséges férőhelyek biztosítása további logisztikai feladatokat elé állította a mentőket, melyet a segélykórház rendszeres kiürítésével, betegek továbbszállításával valósítottak meg. Ugyanis betegeiket az időközben megközelíthetővé vált és fogadóképes kórházakban helyezték el.

Az országosan kibontakozó harcok során a nagyvárosok mentőerői is az események aktív részeseivé váltak, és gyakran kereszttüzébe is kerültek. Napi feladataik mellett ők is az egyre sokasodó tömegbelövetések, sortüzek sérültjeit mentették. Győr, Mosonmagyaróvár, Esztergom, Miskolc, Oroszlány és még sorolhatnánk megannyi várost, ahol az átlagost messze meghaladó erőfeszítést követelt tőlük az élet. Talán kevesen tudják, de a második világháború óta nem tapasztalt brutalitással kellett szembenézniük a tiszakécskei, nyárlőrinci és csongrádi borzalmak helyszínein, ahol vadászpülőköl lövette a már születésekor is illegitim hatalom a védtelen polgári lakosságot.

E harcok során számos bajtársunk könnyű és súlyos, LEHŐCZ VERA (1926-2012) mentőorvos pedig maradandó, élethossziglan tartó sérüléseket szenvedett. RÓNAFALVI ÖDÖN (1923-1956) mentőorvossegéd és KECSKÉS SÁNDOR (1902-1956) gépkocsivezető életét áldozva váltak a már ismert október 24-ei mentőtámadás áldozataivá. E mentőtragédiák megrázták és elkésérették a teljes állományt, de ezek ellenére is hűek maradtak a pártatlan segítségnyújtás elvéhez, melynek egyik legnemesebb példajaként a Markó utcai Pincekórházban az utolsó vérpótszert egy szovjet katonának adták be.¹ Mint ismert a Mentőszolgálat helytállása nemcsak a lakosság, hanem az Egészségügyi Minisztérium elismerését is kivívta. Drexler Miklós egészségügyi miniszter-helyettes október 28-án egy MTI-nek adott interjúban külön kitért a mentőkre: *„A mentőszolgálat dolgozói hősie helytállással biztosították a sebesültek kórházba szállítását. Gyakran a legnagyobb pergőtűzben, napokon át, váltás nélkül dolgoztak, hogy teljesítsék nehéz hivatásukat.”*²

Fejet hajtva soha nem felejtve emlékezünk, emlékezzünk, ama rendkívüli teljesítményre és bátorságra, melyet az Országos Mentőszolgálat tanúsított az 1956. évi forradalom és szabadságharc idején. Beírva nevét a mentés történetébe, részesévé válva hazánk történetének egyik sorsfordító élethalál harcába, a reménytelenül bátrak forradalmába.

---

¹ Felkai Tamás: *Fehér kocsin piros vér*. Dokumentumgyűjtemény az Országos Mentőszolgálat '56-os munkájáról. (Kézirat.) 1993. p. 84.

² Gyurgyák János (Szerk.): *A forradalom hangja. Magyarországi rádióadások 1956. október 23-november 9.* Századvég Kiadó és a Nyilvánosság Klub közös kiadása. Budapest, 1989. p. 144.

FELHASZNÁLT IRODALOM

DEBRÓDI GÁBOR: *A magyarországi mentésügy története (1769-2012)*. Készült a szervezett magyarországi mentés 125. évfordulóján. Budapest, 2012, Magyar Oxyologiai Társaság.

FELKAI TAMÁS: *Fehér kocsin piros vér*. Dokumentumgyűjtemény az Országos Mentőszolgálat '56-os munkájáról. (Kézirat.) Budapest, 1993, k. n.

GYURGYÁK JÁNOS (Szerk.): *A forradalom hangja. Magyarországi rádióadások 1956. október 23-november 9*. Századvég Kiadó és a Nyilvánosság Klub közös kiadása. Budapest, 1989. p. 144.

PAP ZOLTÁN et al (Szerk.): *Jubileumi évkönyv az Országos Mentőszolgálat megalakulásának ötvenedik évfordulójára*. Országos Mentőszolgálat, Budapest, 1998